

GŁOS NARODU

NR. 104. — ROK XXXIV.

SRODA

20. KWIECZNIA 1927.

 REDAKCJA, ADMINISTRACJA i DRUKARNIA: KRAKÓW, UL. ŚW. KRZYŻA L. 11. (DOM WŁASNY).
 KONTO CZEKOWE P. K. O. WARSZAWA 140.055. — KONTO CZEKOWE P. K. O. KRAKÓW: 401.099.

Przedpłata wynosi:	W Krakowie:		Na całym obsz. Państwa polsk. z przesyłką pocztową	Z a g r a n i c a	Przedpłata zniżona dla nauczycielstwa ludowego
	z odnośnikiem	bez odnośnika			
Miesięcznie	5·00 zł.	4·50 zł.	5·00 zł.	8·50 zł.	4·50 zł.

TELEFONY: REDAKCJA NR. 190. — ADMINISTRACJA NR. 3344. — DRUKARNIA NR. 3344 i 4406

Projekt ordynacji dla m. Lwowa.

Podkomisja dla opracowania projektu statutu i ordynacji wyborczej miasta Lwowa pracę swoją już ukończyła. Mogła pracę ukończyć, bo miała już projekt opracowany dawniej przez Prof. Dra Wereszczyńskiego i spieszyła się z załatwieniem sprawy. Już się toczy dyskusja na komisji, w której nie biorą udziału, jak zapowiedzieli, socjaliści, a zdaje się, że cichą opozycję w formie pewnego rodzaju obstrukcyjnych wniosków i poprawek, zamierzają prowadzić także niektórzy radni żydowscy, w szczególności Dr Sokal, od niedawna teść sjonistycznego posła Inslera.

Główna opozycja zwróci się prawdopodobnie przeciw projektowanej ordynacji wyborczej. Podkomisja proponuje bowiem 2 koła wyborcze: powszechne i cenzusowe. Koło cenzusowe obejmuje mianowicie mniej więcej tych wszystkich, którzy podług dawnej ordynacji wyborczej mieli czynne prawo wyborcze bez różnicy płci od 24 roku życia. Projekt przewiduje więc dla koła cenzusowego cenzus inteligencji (szkoła wyższa lub niższa itd.) i cenzus podatkowy. Mieliby mieć głos wszyscy

właściciele realności i przemysłowcy oraz kupcy płacący roczny podatek dochodowy w wysokości odpowiadającej starej normie. Jest rzeczą możliwą, że komisja weźmie też pod uwagę ewentualny podział miasta na okręgi wyborcze. Te właśnie projektowane zmiany odnoszą się do utworzenia koła cenzusowego wywołują opozycję ze strony socjalistów, a także może żydów. Referentem projektów jest radca Rybicki z klubu dawnej demokracji polskiej.

Projekt statutu miasta stoi na stanowisku odłączenia magistratu od Rady miasta, przynajmniej jednak Radzie kompetencje znaczne. Prezydentem może być kandydat fachowy z akademickim wykształceniem lub członek Rady, który przynajmniej przez pięć lat piastował urząd radnego miasta. Urzędowanie prezydenta trwa 7 lat, kadencja Rady 5 lat.

Większość radnych w Komisji zeżłacie niezawodnie dąży do tego, aby rozprawy zbyt nie przeciągać i projekty z ewentualnymi zmianami uchwalić. Przewodniczy Komisji senator Thullie.

Ch. d.

Bilans handlowy jeszcze aktywny.

Bilans handlu zagranicznego na miesiąc marzec okazał się jeszcze aktywnym, mimo, że przewyżka wywozu nad przywozem zredukowana została do 0,5 milj. zł w złocie. Wywóz wykazał sumę 128,8 milionów (znaczny wzrost w stosunku do poprzedniego miesiąca: styczeń — 114,8 milj., luty — 116,4 milj., marzec r. 1926 — 88 milj.). Przywóz także wzrósł, nawet dużo silniej, niż eksport: luty — 112 milionów, marzec — 128,3 milionów.

Równowagę bilansu w jednym z najtrudniejszych miesięcy polskiego roku gospodarczego powitać należy z najwyższym zadowoleniem. Gdyby nie rujnujący przywóz spożywczy, który w marcu wyniósł przeszło 31 milionów zł (luty jeszcze tylko 25,7 milj., styczeń 23 milj.) stał na tym poziomie, co w marcu r. ub., to bilans byłby aktywny na sumę co najmniej 12 milionów zł w złocie.

Rekonstrukcja gabinetu jugosłowiańskiego.

Białogród. (PAT). Prezes Rady Ministrów Uzunowicz złożył dziś wieczorem na ręce króla dymisję całego gabinetu. W motywach dymisji powiedziane jest, iż po uchwaleniu przez Izbę budżetu i ustawy finansowej oraz po uzyskaniu przez rząd niezbędnych pełnomocnictw w czasie realizowania ustalonego programu rządowego, jak również po zawarciu umowy w sprawie pożyczki zagranicznej na cele inwestycyjne, dał się obecnie odczuć z różnych względów potrzeba utworzenia gabinetu na podstawach rozszerzonych, bardziej mocnych i trwałych.

Białogród. (PAT). Nowy gabinet ukonstytuował się. Prezydentem oraz tekę ministra spraw wewnętrznych i oświaty ad interim objął Volia Vukicevic, sprawy zagraniczne Voja Narynkovic.

Skupczyna odroczone.

Białogród. (PAT). Król Aleksander wydał dekret odraczający skupczynę do 1 sierpnia.

Mordercy ś. p. prezydenta Cynarskiego aresztowani.

Stana przed sądem doraźnym. — Motywem zbrodni zemsta osobista?

Łódź. (PAT). W niedzielę koło godziny 5 nad ranem aresztowani zostali sprawcy morderstwa na osobie Prezydenta miasta Cynarskiego. Są nimi 27-letni Adam Wałaszczak, i 23-letni Kazimierz Rydzowski, obaj bezrobotni, dotychczas zatrudnieni na miejskich robotach sezonowych. Bezpośrednim sprawcą morderstwa jest Wałaszczak, który nożem kuchennym specjalnie w tym celu zakupionym zadał ś. p. Cynarskiemu cios w brzuch. Rydzewski dopomagał mu do wykonania morderstwa trzymając w krytycznej chwili ofierze ręce. Motywem zbrodni była zemsta osobista za odmowę przyjęcia do pracy na roboty miejskie. Obaj oskarżeni przy-

znają się do czynu, jak również przyznają, że działali według z góry ułożonego planu. Wałaszczak okazuje skruchę, i zeznaje, że zbrodni dokonał pod wpływem rozpacz.

Wałaszczak zdradził się przed Rydzewskim z zamiarem zabicia prezydenta miasta, lub któregoś z wiceprezydentów. Rydzewski obiecał mu zamiar ten ułatwić i dopomóc w wykonaniu. Na wniosek prokuratora przy sądzie okręgowym sprawa prowadzona jest w trybie doraźnym.

Łódź. (PAT). Dziś popołudniu odbył się pogrzeb ś. p. Cynarskiego. Pogrzeb odbył się przy udziale kilkudziesięciu tysięcznych tłumów publiczności.

Na drodze do porozumienia Watykanu z Pragą.

Praga. (PAT). Prasa donosi, że nadzwyczajny nuncjusz Ciriaci wyjechał w sobotę wieczorem ze specjalnym sprawozdaniem dla Papieża o stanie toczących się obecnie rokowań między

sądkiem czechosłowackim a Watykanem. Według głosów prasy rokowania te mają mieć przebieg dla obu stron pomyślny.

Zjazd czeskiej socjal-demokracji.

Praga. (PAT). Dziś zakończył się 15 zjazd czeskiej socjaldemokracji, który rozpoczął się w sobotę przy udziale 310 delegatów, pod przewodnictwem Tomaszka. Na porządku dziennym zjazdu figurowała jako najważniejszy punkt sprawa nowego programu partyjnego. W odpowiedzi na przemówienie powitalne senatora Soukupa, zabrał głos delegat PPS. Czapiński, który wskazał na niebezpieczeństwo zagrażające pokojowi europejskiemu i akcentując pokojowe tendencje Polki, co zgromadzeni przyjęli hucznymi oklaskami, polecił bardzo gorącej opiece czeskich socjaldemokratów polską mniejszość narodową w Czechosłowacji. Poza tym przemawiał jako delegat polskich socjalistów w Czechach p. Wójcik z Orłowej, który wskazał na postulaty polskiej ludności robotniczej w zakresie szkolnictwa i innych.

Z pośród szeregu rezolucji uchwalonych na zjeździe zasługuje na uwagę rezolucja, w której zjazd jak najsilniej protestuje(!) przeciwko faszystowskiej reakcji we Włoszech i na Litwie.

NOWY ZARZĄD Z. A. S. P.

Na zjeździe dorocznym Związku Artystów Scen Polskich wybrano nowy zarząd Związku w następującym składzie: przewodniczący Józef Śliwicki (ponownie), członkowie zarządu: Antoni Bednarczyk, Franciszek Freszel, Jan Janusz, Kazimierz Justian, Jerzy Leszczyński, Zygmunt Mossoczy, Wacław Nowakowski, Jan Pawłowski. Do komisji rewizyjnej wybrano: Adolfa Lwińskiego, Bronisława Nieszporka i Janusza Srebrzyckiego. Do sądu honorowego wybrano: Karola Borowskiego, Józefa Chmielińskiego, Mieczysława Frenkla, Józefa Kotarbińskiego i Helenę Zboińską-Ruszkowską.

ODWOŁANIE SEKRETARZA POSELISTWA SOWIECKIEGO W WARSZAWIE.

Warszawa. (Tel. wł.) Drugi sekretarz poselstwa Michał Mołotkowski został odwołany do Moskwy. Odwołanie to wywołało w Warszawie liczne komentarze.

Sowieckie zbrodnie.

Praga. (PAT). „Montag Blatt“ donosi z Moskwy, że aresztowani ostatnio katolicy księża polscy zostali ujęci pod zarzutem szpiegostwa na rzecz jednego z państw ościennych(?).

Mocarstwa zażądają od Kantończyków satysfakcji.

London. (PAT). Dzienniki donoszą z Pekinu, że przedstawiciele mocarstw przeprowadzili dyskusję nad odpowiedzią kantońskiego ministra spraw zagranicznych Czena w sprawie wydarzeń w Nankinie. Uznali oni, że odpowiedź ta jest w wysokim stopniu niezadowolająca i przesłali swym rządowi opinię w sprawie zarządzeń, jakie należy podjąć celem uzyskania satysfakcji od rządu kantońskiego.

Hankau. (PAT). Agencja Reutersa donosi, że w prowincji Honan związek chłopski dokonuje siłą parcelacji majątków ziemskich, zabijając dotychczasowych właścicieli. Jak donosi Agencja, we wszystkich miastach tej prowincji, w której panuje bolszewizm w najostrej formie, na porządku dziennym są wszelkiego rodzaju gwałty.

Dymisja gabinetu japońskiego.

Tokio. (PAT). Gabinet podał się do dymisji.

SEMINARIUM ŻEŃSKIE W KRAKOWIE NIE BĘDZIE ZNIESIONE.

Warszawa. (PAT). W związku z ukazaniem się w niektórych dziennikach krakowskich wiadomości jakoby minister oświaty Dobrucki w czasie swego pobytu w Krakowie oświadczył, że zamiarem rządu jest zlikwidowanie państwowego seminarium nauczycielskiego żeńskiego w Krakowie, jesteśmy upoważnieni do stwierdzenia, że wiadomość ta polega na nieporozumieniu, albowiem prawdą jest, iż zamknięcie wyżej wymienionego zakładu naukowego nigdy nie leżało w zamierzeniach rządu wogóle, a p. ministra Dobruckiego w szczególności.

Hr. Bethlen nie przyjedzie do Polski.

Budapeszt. (PAT). Wobec pogłosek w dzień śniadanków zagranicznych jakoby premier węgierski hr. Bethlen zamierzał udać się do Warszawy, Agencja węgierska donosi, że pogłoski te są całkowicie bezpodstawne.

Dyskusja o pogrzebie Słowackiego.

W „Słowie Polskiem“ profesor Uniw. Lwowskiego Bruchnalski, prof. Uniw. Warszawskiego Gubrynowicz i prof. Uniw. Jagiell. Chrzanowski oświadcza, że przeciw pomysłowi obwołania trumny Słowackiego po miastach. Parada taka — pisze prof. Bruchnalski — uczyniłaby z uroczystości, której Anioł śmierci przewodniczy widowisko dla gawiedzi, do którego ciągnęłoby ją nie żadne poczucie powinowactwa duchowego z prochami poety, ale niska ciekawość zmysłów.

DYREKTOR MONOPOLU TYTONIOWEGO USTĘPUJE.

Rozeszły się pogłoski o rzekomym ustąpieniu ze stanowiska dyrektora Monopoli Tytoniowego p. Belzy-Ostrowskiego. O dymisji miało zadecydować ogłoszenie drukiem przez p. Ostrowskiego Tajnego Sprawozdania Komisji Rewizyjnej i Raportów Kemmerera.

Warszawa. (T. wł.) Wbrew doniesieniom prasy p. Weissbrod pozostaje na stanowisku dyrektora depart. samorządowego w M. S. Wewn.

Krakowskie „Echo“ w Pradze.

W niedzielę rano przybyło tu „Echo“ krakowskie z dyrygentem kompozytorem p. Walek Walewskim i Garbusińskim. Na dworcu powitali chór krakowski przedstawiciele akademickiego koła przyjaciół Polski, klubu czechosłowacko-polskiego. W południe złożyło „Echo“ hołd Smetanie, odśpiewawszy przed pomnikiem węg. pieśni polskich i czeskich oraz złożyło wieniec przed pomnikiem Smetany w Teatrze Narodowym. Wieczorem odbył się w sali Smetany w domu reprezentacyjnym Smetany w Pradze koncert, który spotkał się z zasłużonym powodzeniem.

„Echo“ zatrzyma się w Pradze do czwartku i następnie uda się w dalszą podróż do Pilzna, Wiednia, Bratysławy, Berna Morawskiego i Morawskiej Ostrawy, skąd powraca do Krakowa.

W PRADZE POWSTANIE SZKOŁA DZIENNIKARSKA.

Praga. (PAT). W czasie świąt obchodził Związek czechosłowackich dziennikarzy 25-letni jubileusz swego istnienia. Na uroczystości zabrał głos minister oświaty Hodža zapowiadając, iż do budżetu na rok 1928 będzie wstawiona pozycja na otwarcie szkoły dziennikarskiej w Czechosłowacji.

PRIMO DE RIVERA POJECHAŁ DO MAROKKA.

Madryt. (PAT). Primo de Rivera odjechał do Marokka, żegnany na dworcu przez przedstawicieli króla, rządu i wojskowości.

FABRYKA CZEKOLADY

KRAKÓW

Sklepy: Linja A—B i C—D.

Poleca
w
wielkim
wyborze

CZEKOLADY
znana ze swej
dobroci!

A. Siasecki

Skł. Akc.
Kraków.

Co słycać w Krakowie!

Czterdziestu Rusinów na ławie oskarżonych.

Rozprawa będzie tajna i potrwa 8—10 tygodni i rozpocznie się w maju lub czerwcu b. r.

Główna w lecie ub. r. afera ruskiej organizacji szpiegowskiej, wykrytej na terenie śródmiejskiej i zachodniej Małopolski, znajdzie wkrótce swój epilog w sądzie krakowskim. Z ponad 63 osób aresztowanych w lipcu ub. r. pozostaje dotąd w więzieniu sądowym 31 Rusinów, w tym kilku z Krakowa. Po ukończeniu długotrwałego śledztwa sądowego oraz po wydaniu orzeczenia przez oddział II. sztabu D. O. K., akta sprawy obejmujące 4 grube tomy zostały przekazane prokuraturze. W najbliższych dniach będzie wygotowany akt oskarżenia którym — jak słycać — jest objętych ponad 40 osób a zatem także część i spośród wypuszczonych na wolność w czasie śledztwa.

Rozprawa rozpocznie się prawdopodobnie

w maju lub czerwcu b. r. i potrwa 8—10 tygodni ze względu na olbrzymi materiał dowodowy, tem bardziej, że większość aktów zredagowanych w języku ruskim, będzie musiała być poddana tłumaczeniu na język polski. Na rozprawie będą zasiadać jako rzeczoznawcy, tłumacze języka ruskiego, sądowo zaprzysiężeni. Obrony oskarżonych podjęło się kilku adwokatów rusinów ze Wsch. Małopolski. Rozprawa będzie prowadzona na dużej sali sądu przysięgłych z wykluczeniem jawności. Mimo to rozprawy będzie się niewątpliwie przysłuchiwało wiele osób, gdyż na mocy procedury, każdy oskarżony ma prawo powołać dwóch mężów zaufania. Rozprawie będzie przewodniczył sędzia Waga.

Uroczystości rezurekcyjne.

Na długo przed godziną 6-tą wieczorem ciągnęły na Wawel w Wielką Sobotę tłumy Krakowian, by wziąć udział w uroczystej rezurekcji celebrowanej przez Księcia Metropolite Sapiechę. Nietylko mury Katedry ale i wzgórza Wawelu z trudem mieściły tę wielotysięczną rzeszę wiernych, którą ściągnęły spżowe dźwięki Zygmunta głoszącego światu „Alleluja“. Od grobu Chrystusa wokół katedry prowadził procesję Książę Metropol. Sapiecha w asystencji kapituły katedralnej, alumnów Seminarjum i licznych duchowieństwa. Za baldachimem postępowali przedstawiciele władz państwowych i miejskich oraz wojskowych. Kompanja honorowa 20 p. p. Z. K. (szkoła podoficerska) ze sztandarem oddała honorowo wojskowe gdy przechodzący „Sanctissimum“ w rękach arcybiskupa błogosławił żołnierzy.

Po zakończeniu rezurekcji odbyła się defilada biorących udział w uroczystości oddziałów wojska. Dźwięki Zygmunta dzwoniącego w czasie Rezurekcji, dzięki aparatowi nadawczemu „Polskiego Radja“ popłynęły na fali 422 na całą Polskę.

O godz. 7.30 wiec. odbyła się Rezurekcja w kościele Marjackim. Procesję dookoła kościoła prowadził Ks. Inf. Dr Kulnowski. Domy na pl. Marjackim były iluminowane świecami. — W procesji wzięły udział tysięczne rzesze publiczności. — W innych kościołach uroczystości rezurekcyjne odbywały się częścią tego dnia wieczór, częścią w niedzielę rano. W obydwu dni Wielkiejnocy świątynie krakowskie były przepelnione wiernymi.

Rzadkie okazy sztuki wschodniej dla Muzeum Narodowego.

Realizacja zapisu ś. p. Kowarskiego.

W tych dniach wrócił do Krakowa z Cannes w południowej Francji dyr. Muzeum Narodowego prof. Dr. Kopera. Podróż jego została uwieńczona pomyślnym rezultatem, gdyż odebrał on na własność Muzeum cenne okazy sztuki chińskiej, będące w posiadaniu p. Celiny Kowarskiej a stanowiącej fundację ś. p. Kowarskiego dla Muzeum. Zbiory te są już w drodze do Krakowa a nadejścia ich można się spodziewać pod koniec bież. miesiąca.

Zapis obejmuje wartościowe zbiory nowożytnej i starodawnej sztuki wschodniej zwłaszcza haftów, emalii i porcelany. Perłą wśród nich jest duża waza kunsztownego wyrobu, z bogatymi dekoracjami i misternie wykonanymi deseniami wartości 20.000 fr. szwajcarskich. Zbiory te będą narazie pomieszczone w magazynach Muzeum Narodowego i dopiero w jesieni zostaną wystawione na widok publiczny, łącznie z okazami sztuki chińskiej i japońskiej jakie w dużej liczbie znajdują się już od dawna w posiadaniu Muzeum.

Zaznaczyć należy, że oddział Feliksa Jasińskiego w Krakowie ma największy w Polsce zbiór drzeworytów i laków japońskich a wspólnie z pokrewnymi okazami oddziału Erazma Baracza stanowi poważną reprezentację sztuki wschodniej. Niestety brak miejsca nie pozwala na należyte uwidocznienie piękności i efektów tego działu krakowskiego Muzeum Narodowego.

MUZEUUM ZREZYGNOWAŁO Z KOLEKCJI SZTYCHÓW MOSZYŃSKIEGO.

Jak się dowiadujemy, Zarząd Muzeum Narodowego postanowił nie ubiegać się już o pozyskanie cennego zbioru sztychów z czasów Augusta III i Stanisława Augusta, (własność p. Moszyńskiego), mimo, że stanowiłyby one znakomite uzupełnienie gabinetu rycin w Muzeum Czapskich. Kolekcja Moszyńskiego przypadnie najprawdopodobniej Bibliotece Jagiellońskiej, która czyni energiczne starania aby uzyskać w Ministerstwie oświaty fundusze na zapłacenie dwóch ostatnich rat dla zakupu sztychów.

Cztery zamachy samobójcze.

Rzuciła się do Wisły z brzegu rzeki 23-letnia Helena Wadowska, zam. przy ul. Traugutta 4. Desperatkę uratowali rybacy i odwieźli ją do domu. — Jan Zapala (l. 44) przyszedł do mieszkania swej separowanej żony i w jej obecności wypił większą ilość lyzolu. Desperata odwieźli lekarz Pogotowia do szpitala św. Łazarza. — Stanisław Bułakowski, zam. przy ulicy Czarnowiejskiej 9 postrzelił się kulą rewolwerową w brzuch. W bardzo groźnym stanie przewiózł go lekarz Pogotowia do szpitala. — Adam Kało (l. 17), pomocnik denstyczny wypił w zamiarze samobójczym chloroformu. Lekarz Pogotowia przepłukał żołądek desperatowi i przewiózł go do szpitala.

Kraków, dnia 19-go kwietnia.

Wtorek 19: Św. Jerzego.

Środa 20: Św. Teodora.

Środa: Wsch. słońca o godz. 4.39, zach. o godz. 18.40.

POGODA w pierwszym dniu Świąt nie dopisała. Przez cały dzień przewalały się po niebie ciężkie ołowiane chmury, darząc nas raz deszczem to znów śniegiem przy temperaturze +1 do 3° R. Nad wieczorem wypogodziło się. a zwykła barometryczna pozwalała wróżyć bliską zmianę aury. Istotnie drugie święto było pierwszym dniem pogodnym, bo blisko miesięcznej serji deszczów. Ludzie wykorzystując pogodę wylogli tłumnie na bliższe i dalsze spacery a Aleja na Bloniach i plantacje miejskie zamieniły się w istną promenadę.

EMAUS. Ludno i gwarno było przez wczorajszy dzień na Salwatorze, gdzie obchodzono

tradycyjnie Emaus. Na całej długości ul. Kościuszki, począwszy od mostu zwierzynieckiego aż powyżej klasztoru SS. Norbertanek rozłożyli przekupnie kramy z cukierkami i zabawkami. Szczególniejszym pokupem cieszyły się pióropusze z bibulki, różańce z pieruika, wiatraczki, balony, trąbki, gwizdki, kiwające żydki itd. Katarzynki wygrywały zawzięcie starodawne arje podwórzowe a papugi rozdawały wokół losy rzeszom ciekawych, chcących się dowiedzieć, jaką przyszłość gotuje im życie. Tramwaje przebiegały się z trudem między szpalery ludzi, policja silnie skonsygnowana utrzymywała wzorowy porządek. Zabawa trwała do późnego wieczora a była tem żywsza i głośniejsza, że oblewano się wzajemnie wodą, z garnków, flaszek, flaszeczek, baloników i wszelkiego rodzaju możliwych „szprycet“, aby nie przy nieść wstydu śmigusowi. — Dziś odbędzie się na wzgórzach Krzemionek w Podgórzu tradycyjna zabawa ludowa „Rekawka“.

MIANOWANIE ZAWIADOWCY STACJI KRAKOWSKIEJ. Jak się dowiadujemy, zastępca naczelnika stacji krakowskiej p. Władysław Własnowolski został zamianowany naczelnikiem stacji w Żywcu. P. Własnowolski pełni obowiązki zawiadowcy stacji w Krakowie od długich lat, a dzięki niezwykle sumiennemu i sprężystemu wykonywaniu obowiązków, zjednał sobie pełne i zasłużone uznanie przełożonych władz. W okresie walk powstańczych na Górnym Śląsku p. Własnowolski zasłużył się szybkim dysponowaniem taboru kolejowego oraz sprawną wysyłką transportów, za co otrzymał odznakę górnośląską. P. Własnowolski obejmuje nowy posterunek służbowy w ciągu lata b. r.

ULGOWE PASZPORTY KURACYJNE. Wobec zbliżającego się okresu urlopów wakacyjnych przypominamy, że chcą uzyskać ulgowy paszport zagraniczny w celu wyjazdu do zagranicznych miejscowości kuracyjnych spełnić należy następujące formalności: Petent zgłasza się do Wydziału Zdrowia w województwie (ewentualnie w starostwie), wypełnia odpowiedni formularz i staje przed specjalną komisją lekarską. Jeżeli komisja wyda zaświadczenie, że wyjazd zagranicę jest konieczny (określenie „požadany“ lub wskazany“ nie uprawnia do uzyskania paszportu ulgowego), petent na zasadzie tego zaświadczenia, składa podanie, o wydanie zaświadczenia niezamocności i świadectwo kwalifikacyjne „moralności“. Na zasadzie tych zaświadczeń, województwo za zgodą delegata Ministerstwa skarbu decyduje o wydaniu ulgowego paszportu kuracyjnego. Urzędnicy państwowi, zamiast zaświadczenia niezamocności, mogą przedkładać świadectwa wystawione przez swą zwierzchnią władzę, któreby stwierdzały wysokość poborów miesięcznych. Poza tem mężczyźni w wieku do lat 20 do podania dołączają winni zaświadczenie F. K. U., ponad 26 do 40 lat książeczkę wojskową, a oficerowie rezerwy do lat 40 — zezwolenie odnośnego D. O. K. Normalny paszport zagraniczny na przeciąg 3 miesięcy kosztuje 500 zł., paszport ulgowy na przeciąg 6-ciu miesięcy 20 zł. Prawo do uzyskania paszportu ulgowego mają: samotni, pobierający do 600 zł. i obciążeni rodzinami do 800 zł. pensji miesięcznej, z tem jednakże zastrzeżeniem, że nie posiadają innych źródeł dochodów. Pobierający wyższe pensje, paszportów ulgowych uzyskać nie mogą. Starania o uzyskanie paszportu ulgowego kuracyjnego, trwają zazwyczaj 10 dni.

DWU-POKOJOWE MIESZKANIE NA SKLEP. Z miasta zwracają nam uwagę, że mieszkanie przy ul. Długiej 33, złożone z 2 pokoi, ma być zamieniona na sklep. Zaznaczyć należy, że wobec znacznej mizerji mieszkaniowej zamiana ubikacyj mieszkalnych na cele handlowe jest niedopuszczalna, co zresztą wyraźnie orzeka ustawa o ochronie lokatorów. Na powyższy fakt zwracano uwagę magistratu krakowskiego.

NOWE 20-ZŁOTÓWKI. W dniu 25 kwietnia 1927 r. Bank Polski puszcza w obieg bilety bankowe 20-złotowe II emisji. Bilety nowej emisji wykonane są na papierze białym, rypsowanym z marginesem niezadrukowanym z lewej strony, na którym znajduje się znak wodny, przedstawiający podobiznę króla Kazimierza Wielkiego, pod nią liczba „20“ i skrót

„Zł“. Wymiar biletu wynosi 170×94 mm, samego zaś rysunku 114×82 mm. Na niebieskiem tle strony przedniej znajdują się szaro-bronzone figury, z których lewa symbolizuje — rolnictwo, prawa — przemysł i handel; pomiędzy niemi umieszczono tarczę podługną, u góry której jest medaljon z białą liczbą 20. W tarczy na szarem tle znajdują się napisy: Bank Polski Dwadzieścia Złotych oraz data.

OSOBLIWA ZEMSTA ŻYDOWSKA. Mały Rynek był w sobotę wieczorem widownią osobliwego zajścia: Opodal składu mebli Pleszowskiego stał olbrzymi wóz meblowy, zasłaniając wejście do małego sklepiku żydowskiego. Przez cały dzień frekwencja kupujących w sklepiku przekupnia była mała, co go tak rozgniewało, że postanowił zemścić się srogo na właścicielu wozu meblowego. W tym celu namówił jednego z parobków do odkręcenia hamulca tylnych kół wozu, wierząc, że tym sposobem uwolni się najlepiej od niepożądanego zapory sklepowej. Myśl przebiegłego żydka spodobała się parobkowi, który zaraz po nadejściu zmroku odhamał koła a wóz ruchem jednostajnie przyspieszonym potoczył się po pochyłej powierzchni ni rynku ku ulicy Siennej. W kilkunastu sekundach wóz znalazł się przy torze tramwajowym i uderzywszy o stopnie chodnika, stanął w poprzek ulicy. Szczęściem nie potracił nikogo z przechodniów, ani nie najechał na tramwaj, a zajście skończyło się tylko na interwencji policji.

ŻYD-KOMUNISTA ZAINAUGURUJE KADENCJĘ PRZYSIĘGLYCH. W najbliższy poniedziałek, rozpoczyna się w sądzie okr. karnym w Krakowie druga tegoroczna kadencja przysięgłych, 2-dniową rozprawą przeciw Leoniowi Holzerowi, oskarżonemu o zbrodnię zdrady głównej. Nadto rozpisaną na tę kadencję kilka rozpraw prasowych oraz drugą rozprawę o zdradę główną przeciw N. Michalakowi. Dotąd nie wyznaczono żadnych rozpraw o zbrodnie pospolite jak morderstwo, rabunek, podpalenie i t. d.

KRONIKA POLICYJNA w okresie świątecznym — w przeciwieństwie do lat ubiegłych — nie jest zbyt krwawa ani zbrodziejska. Notuje ona zaledwie kilka wypadków bójek i włamań. I tak Stanisław Kołodziejczyk w czasie sprzeczki z Piotrem Bilem ugodził go nożem w prawe ramię, Henryk Florczyk, murarz, będąc w stanie zupełnego pijaństwa zranił się nożem w brzuch, Stefan Müssel (l. 55) przechodząc bulwarami nad Wisłą spadł z wysokości 4 m. i rozbił sobie głowę, Stefanowi Bednarskiemu skradziono w pociągu z kleszeni pałta 800 zł., Salomonowi Goldsteinowi ukradziono w czasie kąpeli w łaźni ludowej przy ul. Paulińskiej 2 płaszcze. — Wczoraj wieczór lekarz Pogotowia opatrzył Antoniego Moskaluka, który został zraniony nożem przez nieznaną napastników oraz Antoniego Mikosza ranioną kuflem w głowę w pewnej restauracji w Podgórzu.

Z TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś we wtorek wraca na afisz niegrana od dwu tygodni aktualność paryska Bert-Verneuil'a „Mecenas Bolbec i jego mąż“ z pp. Starzką i Niewiarowiczem w rolach głównych.

REPERTUAR TEATRU SŁOWACKIEGO.

Wtorek: „Mecenas Bolbec i jego mąż“.
Środa: „Kochanek Sybilli Thompson“.
Ceny zmniejszone.
Czwartek: „Kancelista Krehler“.
Ceny zmniejszone.

REPERTUAR TEATRU „NOWOŚCI“.

Wtorek: „Orlow“.
Środa: „Orlow“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW.

UCIECHA: „Całować to nie grzech“, komedia w 10 aktach.
WANDA: „Bunt krwi i żelaza“ oraz „Kochanka Szamoty“.
REDUTA: „Pod pałacem niebem Meksyku“ (Tom Mix) i dwie komedje amerykańskie
WARSZAWA: „Bunt krwi i żelaza“ oraz „Kochanka Szamoty“.
SZTUKA: „Miłostki porucznika huzarów“ (Willy Fritsch i 7 premjowanych piękności)
BAGATELA: (Syn Szeika“ (Rudolf Valentino).

Życie Sahary.

3 lata bez deszczu. — Temperatura i wiatr rzeźbiarzami pustyni. 6 milionów palm daktylowych na oazach. — Pantery, stonie, lwy i skoczki. — Człowiek w walce z pustynią. Ludzie podziemni. — Zwaliska meczetów z 14 w. — Tańce derwiszów i zaklinacze węzów. Domy na krańcach bezdennych przepaści. —

Prof. Uniw. Jag. Dr. Safer i Dr. Fudakowski z obrazowali przed licznym audytorjum w zakładzie mineralogicznym przy ul. Gołębiej w Krakowie, swoje własne wrażenia z podróży, jaką odbyli niedawno do Afryki. Piękne zdjęcia z natury stanowiły barwne uzupełnienie zajmującej serji odczytów. Streszcze je pokrótce:

Sahara — to zbiór przeróżnych typów ziemi, flory, fauny i ludzi. Europejczyka zadziwia mnogość wrażeń tak potężnych a różnorodnych, że scharakteryzować Saharę, Algier lub Tunis jako całość, byłoby niepodobna. Sahara, która tworzy niejako pustynną część świata, nie jest mimo swej niezmiernie przestrzni ani trochę monotonna; każdy, nawet najmniejszy jej wycinek jest ciekawy i stanowi swojego rodzaju całość.

Jest to kraina o klimacie tak skrajnie suchym, że czasem i 3 lata upłyną, a kropla deszczu na nią nie spadnie. Niekiedy jednakże nadchodzi nagle taki gwałtowny deszcz, że Sahara zmienia się w jezioro, woda powoli wsiąka i staje się nieocenionym skarbem dla ludzi i przyrody. Zar słońca jest jednak niezwalczonym wrogiem wody, jest czynnikiem, który się jej przeciwstawia i wypija ją. Temperatura dnia dochodzi do 50 stopni ciepła, nocce są dotkliwie chłodne przy —5 do —7 stopni Celsjusza. Amplituda dzienna wynosi więc 55—57 stopni. Te nagłe skoki temperatury są potężnym czynnikiem erozyjnym. W dzień skały ogrzewają się i rozszerzają, w nocy gwałtownie się kurczą, więc nic dziwnego, że pęknięcie ich odbywa się ustawicznie i z wielkim hukiem.

Drugim czynnikiem, rzeźbiącym teren, to wszechmocny, bez załamania, bez granic i bez przeskód wiejący wiatr. Co czwarty dzień powstaje wietrzna burza, bez zachmurzenia i bez opadów, huragan, porwany góry piasku, który się bez przerwy w powietrzu pustynnym unosi. Dzięki niemu są na pustyni takie bajecznie kolorowe wschody i zachody słońca. Wicher uzbierany w ładunki piasku rzeźbi i modeluje największe nawet skały, zmieniając ustawicznie krajobraz pustynny. Wydmy piaskowe są podobne do fal na morzu, martwe w chwilach spokoju, falujące pod wpływem wiatru, który dusi i zasypuje nie tylko ludzi, ale także wiele od nich silniejsze zwierzęta. To też na szlakach karawan ponowierają się kościce ofiar pustyni, które wiatr z piasku odsłania.

Pustynia zabija życie, a w każdym razie narzuca sposób życia ludziom, zwierzętom i roślinom. Czynniki klimatyczne stwarzają również różne warunki życiowe, przetrzymują ludzi z miejsca na miejsce jako koczowników — nomadów. Gdzie jest wilgoć lub spadnie deszcz, tam nagle wyrasta roślinność, wokoło której skupiają się ludzie. Gdy jednak te czynniki zawiadają, ludzie giną lub uciekają ku morzu, wierząc w swoje przeznaczenie, które wraz z poddaniem się losowi utrzymuje ich przy życiu. Dlatego Beduini nie rozpaczą, ale i nie znają litości. W razie niecierki umieszczają starców i kobiety na końcu karawany, zostawiając ich w przeznaczeniu.

Życie roślinne jest również właściwe pustyni. Rośliny są niejako uzbrojone do walki z klimatem, zapuszczają bowiem niekiedy korzenie na 80—120 m. w głąb ziemi aż do wody gruntowej, podczas gdy ich pędy nadziemne są zupełnie zasypane piaskiem. W depresjach występują oazy, czyli gaje palm daktylowych dzikich lub hodowanych.

Oaza — to zaprzeczenie pustyni, to nadmierna obfitość i bujność życia. Człowiek rozszerza oazę, bije studnie artezyjskie i wydobywa z nich wodę, wyługowuje sól, która pokrywa nieraz przestrzenie na 5 cm. grupą warstwą i sady sztucznie palmę daktylową. Palma utrzymuje bytowanie na Saharze. Dzięki jej cieniu chronią się Beduini przed słońcem, pić palmy to jedyny materiał budowlany i podpora stropu bawarskiego, deski służą do wyrobu łodzi, liście do ochrony oaz przed zasypaniem przez piasek, szczytowy pęk drzewa dają doskonałą satatę palmową, a ścięty lub nacięty pień drzewa wypuszcza sok palmowy czyli wino po kilka litrów dziennie.

Na oazach rośnie około 6 milionów palm daktylowych w przeszło 150 odmianach, dorastając kilkudziesięciu metrów wysokości. Do 15 lat życia są one bezproduktywne, potem zaczynają wydawać owoce. Są to rośliny dwupciowe; osobniki męskie są wyrzucone na

brzeg oaz, żeńskie zaś otoczone najtroskliwszą opieką. W kwietniu kwitną i kwiatostan męski zostaje sprzedawany, żeński wydaje owoc. Pyłek kwiatu zatrzymuje bardzo długo zdolność zapłodnienia, tak, że po 18 latach potrafi jeszcze zapłodnić kwiat żeński. Podszyciem palmy daktylowej są figi, pomarańcze, cytryny, pszenica, jęczmień i najwykwintniejsze jarzyny. Na brzegach oaz rosną wspaniałe oleandry i halfa (trawa). Wśród bujnej, egzotycznej roślinności żyją pantery, stonie i lwy, z pośród mniejszych, charakterystycznych zwierzątek odróżniają się skoczki wielkości pięści, skaczące na kilkanaście metrów.

Dzięki niestrudzonej pracy tubylców i przedsiębiorstwa Francuzów, przybyło na Saharze przeszło 100 proc. oaz. Człowiek biały, kolonista Francuz lub Polak żyje w Afryce na innych zasadach niż Beduin. Nie poddaje się losowi, lecz wydziera pustyni obszary, wgrzyza się w nią i hoduje rośliny pożyteczne. Zdrapuje nieuprawne warstwy, podnosi wilgotność i sady oliwkę. Gdzie pustynia jest bardziej zwirowa, tam rośnie piołun, używany jako zaprawa do herbaty. Skały tworzą na pustyni góry stołowe, swoiste pod względem krajobrazu; są one warstwowe, zbudowane z różnobarwnych skał: zielonych, żółtych, różowych, tworzą zatem jaskrawą całość. Na brzegu pustyni wiatr traci swoją siłę i zostawia ładunek w formie najdrobniejszych cząstek piasku jako loess (głina nawiana). W nim człowiek ryje sobie mieszkania. Takich ludzi podziemnych żyje na pustyni kilka tysięcy. Beduini stawiają przenośne namioty i wraz z wielbłądami są każdej chwili gotowi do ucieczki, którą odbywają na grzbietach zwierząt, podczas gdy żony idą pieszo! Otulają się w ciepłe, wełniane białe burundy, które w dzień chronią ich od żaru słońca, w nocy od dotkliwego zimna. Beduinki ubierają się bardzo jaskrawo (przeważa kolor niebieski) i wieszają na sobie dużo ozdób.

Na krańcach pustyni, tam gdzie przechodzi w Algier i Tunis, natrafia Europejczyk na zwaliska meczetów z 14 w. częściowo przysypanych piaskiem. Zachował się meczet kolosalnych rozmiarów na 125 m. długi a 75 szeroki, wsparty na starożytnych kolumnach, zdjętych z amfiteatru i zużytkowanych przez Arabów. Dla ochrony tego zabytku otulono wszystko matami. W podwórzu meczetu odbywają się tańce derwiszów, tam też popisują się swoimi sztukami zaklinacze węzów.

W zatoce Tunisu jest miejsce, gdzie dawniej znajdowała się Kartagina. Ulice Tunisu są na długość kilkudziesięciu metrów kryte, każdy cich ma tam swoją ulicę. Na Algierze jest wspaniały ogród botaniczny, pełen kilkudziesięciometrowych palm daktylowych, dębów, korkowych i sosen. Miasto Konstantyn jest zbudowane na wysokich, ostrych stokach górskich, tworzących wąwozy, tak że domy stoją na krańcach bezdennych przepaści. Tunele o nieprawdopodobnej głębokości wyrzeźbiła w skałach woda.

Radio.

Programy stacyi radiowych.

Sroda 20 kwietnia.
Kraków (fala 422). G. 17.15—18.40: Transmisja z Warszawy; g. 18.40—19: Rozmaitości; g. 19—19.25: Odczyt pt. „Ochrona przyrody, a zagadnienia gospodarcze“, wygł. Dr. M. Sokolowski, asyst. U. J.; g. 19.30—19.55: Odczyt pt. „O kinie“, wygł. rod. Jalu Kurek; g. 20—20.30: Przerwa, ewentualnie komunikaty; godz. 20.30: Transmisja z Warszawy.
Warszawa (f. 1111). G. 15: Komunikaty; g. 15.30: Odczyt z cyklu „Historja Polska“ wygł. prof. Mościcki; g. 16: Odczyt pt. „Juliusz Stowacki“ wygł. prof. K. Górski; g. 16.45: Pogadanka dla dzieci pt. „O wyglądzie obecnym Krakowa“ wygł. p. Wanda Tatarkiewiczówna; g. 17.15: Koncert popołudniowy; g. 18.40: Rozmaitości; g. 19: „Skrzynka pocztowa“; 19.30: Odczyt pt. „Przemysł i handel polski“; g. 19.55: Komunikat rolniczy; g. 20.15—20.30: Przerwa. Przepuszczalnie komunikaty; g. 20.30: „Bajadera“, operetka w 3 aktach E. Kalmana; godz. 22: Sygnał czasu. Komunikaty; g. 22.30: Transmisja muzyki tanecznej z restauracji „Bristol“.

Kino „WANDA“ Gertrudy 5. Od niedzieli 17 kwietnia b. r. Kino „WANDA“ Telefon 2413.

Uroczysta Premjera dwóch najpiękniejszych arcydzieł wytwórczości polskiej wytwórni „KOŁOS“

BUNT KRWI i ŻELAZA wspaniały dramat sensacyjny osnuty na tle nowel Gustawa Daniłowskiego p. t.: „OSTATNIE DZIEŁO“ i „POCIĄG“

KOCHANKA SZAMOTY niesamowity dramat według noweli

Stefana Grabińskiego z cyklu „Niesamowita Opowieść“. — Główne role kreują: Helena Makowska, Halina Łabędzka, Julian 190 SYM, Oktaw Kaczanowski, Wanda Zawiszenka, Leszek Owron. — Scenariusz i reżyserja Leon Irystan.

Zdjęć dokonano w KRAKOWIE (na Rynku, na Wawelu, na Plantach i w innych najpiękniejszych zakątkach miasta), we LWOWIE, w Jabłonce (w pałacu hr. Potockiego) oraz w WARSZAWIE. — Po raz pierwszy dorównują powyższe filmy pod każdym względem najlepszym nawet tego rodzaju filmom zagranicznym. — Filmy te stanowią zwrot w wytwórczości polskiej!

W dniu świętecznym od godz. 3-ej przy pełnej orkiestrze!
Początek seansów punktualnie o godzinie 3-ej w dni powszednie o godz. 5-ej.

Sport.

Kraków.

ZAWODY FOOTBALOWE.

Niedziela 17. IV. Deszcz ze śniegiem. Na boiskach błoto. Zawody utrudnione. Cracovia-Vasas (Budapeszt) 0 : 0. W poniedziałek pogoda sprzyjała zawodom. Cracovia uzyskała z Vasasem zaszczytny wynik remisowy 2 : 2 (1 : 1). Z Cracovii wyróżnił się Bill i Zastawniak I. na beku. Orłak naogół zawiódł. Bramki dla białoczerwonych uzyskali Gintel i Nawrot z podania Kałuży. Dla Vasasu Takalsz. W niedzielę odbył się match ligowy Czarni - Jutrzenka 6 : 1 (2 : 1). Poziom gry dość niski. Bramki dla zwycięzców uzyskali: Chmielowski (2), Sawka, Ostrowski i Winnicki. Dla Jutrzenki: Krumholz. — Turniej I. Ligi okr. Pogoń - Krakus 1 : 1 (0 : 0) Krakus większą 2 punktów doszedł do półfinału. W matchu powyższym zaznaczyła się lekka przewaga Pogoni. Olsza (rez.) — Pogoń (rez.) 1 : 0 (0 : 0).

TURNIEJ ZAPASNICZY W NOWOŚCIACH.

Niedziela I. seans: Brylla (G. Śląsk) w 10 m. pokonuje Lainena (Finlandja). Nestroem (Szwecja) — Solar (Austria) remis. Thomson (murzyn) — Szczerbiński (Polska) remis. Poschoff (Frankfurt) kładzie w 4 minucie Ferestanoffa (Bułgaria). II. seans: Brylla — Bayer: remis. Zawody brutalne; Thomson w 7 min. zwycięża zwinnego Ferestanoffa. Mistrz od zakładania „nelsona“ Prohaska (Czechosłowacja) długo nie mógł sobie dać rady z Nestroemem. Walka dość niesportowa wywoływała protesty widzów. Po trzeciej rundzie Nestroem, tylko dzwoniłki sędziowskiemu zawdzięczał ratunek od niechybnej zguby. (Kilka minut rzucał się daremnie w „nelsonskim“ chwycie Czecha). Do czwartej rundy nie stawiał się. Skapitulował przed walką która miała prowadzić do rozstrzygnięcia. Szczerbiński cieszący się wielką sympatią publiczności zwyciężył Lainena. Poniedziałek: I. seans: Thomson (murzyn) — Nestroem: 3 rundy nierozegrane. Brylla w 4 minucie zwycięża Ferestanoffa. Szczerbiński bardzo ładnie walczył z brutalnym Setarem (Austria). 2 rundy nierozstrzygnięte; Poschoff kładzie w 11 min. Lainena. II. seans: Poschoff — Nestroem: remis; Thomson — kładzie na obie łopatki Solara (Austria) w 18 min. Sztetkar w walce do rozstrzygnięcia zwycięża brutalnego Bayera (Niemcy) w 22 min; Lainen w 28 min. pokonuje Ferestanoffa.

Warszawa.

ZAWODY P. LIGI PIŁKI NOŻNEJ.

Polonia: Warszawianka 4 : 2 (2 : 1). Bramki dla Polonii uzyskali: Hamburger, Alaczewski (z karnego) i 2 sabomójce. Dla Warszawianki: Redlicz i Jung. Sędziował p. Obrubański. Wisła - Legia 4 : 1 (3 : 1). Match niedzielny przyniósł Wisłę zwycięstwo dzięki gołom uzyskanym przez Adamka (2), Czubaka i Wójcika. Honorowego gola dla Legii zdobył Łańko, ongiś b. gracz Cracovii. Sędziował p. Hanke z Łodzi.

TURNIEJ SZÓSTKOWY KLUBÓW ROBOTN.

Ogniwo—Sarmata 1 : 0. Skra—Czerwoni 2 : 0. Finał: Ogniwo: Skra 1 : 0.

Łódź.

FOOTBAL.

W poniedziałek w matchu ligowym zwyciężyli Turyści, zwyciężoną niedzielni zawodami Wisłę krakowską 5 : 1 (1 : 1). Goale dla Turyistów osiągnęli: Barsch, Kubik i Kulawiak. Dla Wisły bramkę honorową zdobył: Baluz. Sędziował p. Brzeziński z Poznania. Ł. K. S. — T. K. S. 4 : 1 (3 : 1) także match ligowy.

MIEDZYKLUBOWY BIEG NA PRZELAJ.

Dystans 3.800 mtr. Pierwszy przybył do mety Lewandowski (Krusche Ender Pabianice) w czasie 15.14.4. Następni: Starosta (Ł. K. S.) i Kupka (Krusche Ender).

Lwów.

Pogoń—Hasmonea 4:1 (0:1). Bramki zdobyli dla Pogoni: Kuchar Wacek (3) i dr. Garbiel, dla Hasmonei zaś Uriel, b. gracz Pogoni. W Pogoń grał po raz pierwszy po przeniesieniu dyskwalifikacji Słonecki. Widzów 4.000.

MIEDZYKLUBOWY BIEG NA PRZELAJ.

Dystans 4000 mtr. Zwycięża Lieberman (Jutrzenka Lwów) w czasie 15.48.2 s. Następni kolejno: Boski (6 pulk lotn.) i Schatz.

Przemysł.

LECHJA—LEGJA 2:1 (1:0).

Gdańsk.

Reprez. Warszawy złożona szczęśliwie z graczy Polonii i Warszawianki pobiła reprez. Gdańska w stosunku 4:0 (1:0). Zdobywcami bramek byli: Zwierz, Redlich (z karnego), Luksemburg II i Emchowicz.

WYNIKI NASZYCH JEJDCÓW W NICEI.

Dnia 18 bm. w pierwszym dniu międzynarodowych konkursów hipicznych por. Staszewski z 10 p. ulanów (na koniu Hamlet) wraz z dwoma oficerami armji francuskiej zdobył pierwszą nagrodę, major Królikiewicz zdobył piąte miejsce major Toćzek szóste.

FOOTBALOWE WYNIKI ZAGRANICZNE.

San Sebastian: Hiszpanja—Szwecja 1:0. Turyn: Włochy—Portugalia 3:1. Luksemburg: Włochy—Luksemburg 5:1. Paryż: Repr. Francji zwycięża w rugby, repr. Niemiec w stosunku 30:5. Wiedeń: Reprezent. robot. Niemcy z Austrią (repr. robot.) 3:1. Dreźnie: Drezdener Fussballklub pokonał mistrza Urugwaju, Penaroleklub w stosunku 4:1. W Berlinie Hertla pokonała Penaroleklub 1:0. Amsterdam: Holandia—Czechosłowacja (repr. amatorska) 8:1.

Szkolnictwo powszechne w Małopolsce wschodniej.

Podobno pewne koła społeczeństwa ruskiego robią ruch wśród ludności, aby oświadczała się przeciw miejscowej szkole utrakwistycznej, a domagała się czysto ruskiej! Przeprowadza się deklaracje tego rodzaju w pewnych miejscowościach i posyła się je do ministerstwa. Podobne deklaracje w pewnych bodaj miejscowościach mogłaby przeprowadzać także ludność polska, gdyż niezadowolenie ze szkół utrakwistycznych jest może jeszcze większe wśród Polaków niż wśród Rusinów.

Ale nie można przecież z roku na rok zmieniać typu szkoły, jej charakteru i języka wykładowego. Szkoła to nie rękawiczka. Ci co wprowadzali szkołę utrakwistyczną, zdawali sobie sprawę, dlaczego to czynią. Można wiele ujemnych stron widzieć w typie szkoły utrakwistycznej, ale też należy uznać na terenach o ludności mieszanej także jej zalety. Zasadniczo myśl, aby dzieci uczyły się i znały w słowie i piśmie język polski i ruski i aby dzieci już w szkole przyzwyczajały się do życia ze sobą, jest zdrową. W każdym razie należy dać trochę czasu, aby można na tem polu zebrać jakieś doświadczenia. Jeśli jednak ponawia się plebiscyty i chce się ustalić niedawno porządek nagle zmienić, to przeciw takim dążeniom ze stanowiska samej szkoły należy wystąpić. Nie można co roku niepokoić wsi i szkoły pytaniami, jaka ma być szkoła.

Ministerstwo musi się i w tym względzie wypowiedzieć jasno. W interesie ciągłości szkoły, winno wydać rozporządzenie, że nie może zależeć od pierwszego lepszego agitatora przeprowadzanie deklaracji ludności, jakiej chce szkoły. Tę sprawę ministerstwo musi jakoś uregulować. Ministerstwo musi zastrzec, że język wykładowy, wprowadzony na podstawie pleb-

scytu z roku 1925, pozostanie kilka lat przynajmniej bez zmiany, a sprawę samych ewentualnych plebiscytów dokładniej określić.

Podnosimy ten głos ze stanowiska samej szkoły i potrzebnego jej spokoju, nie ze stanowiska partyjnego lub narodowego.

MICHAŁ ASANKA - JAPOŁŁ.

Pasqua in Polonia...

(z diariusza Monsignore Fulvio Ruggieri, nuncio apostolico na dworze J. K. Mości króla Zygmunta Augusta).

Nie tyle polityka kraju naszego obchodziła Nuncjusza Fulvio Ruggieri, ile zwyczaj i ludzie w Polsce — których podziwiał i pokochał — skoro o nich szeroko się rozpisal, a tylko mala ilość wydanego diariusza jego nie pozwoliła się zaznajomić Włochom z ojczyzną... „di fiori selve“ a nadewszystko dobrej kuchni („cucina piu squisita“) wyborowej, zwłaszcza w dobie świąt wielkanocnych. Ale bo też wówczas „jadł jeden Polak za pięciu Włochów“, jak po Mons. Ruggieri, zostaje przysłowie w Polsce... a co można było znaleźć skonstatować z zastawy „święconego“. Włosi słupili zapewne, z podziwu, czytając, jakże to w Polsce urządziła się ciba benedicta per la Pasqua (święcone). Więc wieprzowina od caluteńskiej świni, w pysku z fryzowanym obrzaniem, po wędzone zady, nie mówiąc o kiełbasach (salsiccia, skąd nazwa „salsicciotti“ powstała) i innych zawijanych, plecionych, kunsztownie łączonych wyrobach z wieprzowiny... Te różne galarety barwne odurzały nie tylko nozdrza, ale i oczy włoskie, tak lubiące wszędzie grę barw... Inne mięsna, dziewczyna, wprost prosiła się, by je poematami uczyć... Dzik wprost się prosił o... poemat, nadziany pazdwiem, wyglądał jak mocharz, którego zjeść, chyba... w bajce można! Sarna ze złotocnymi rogami, imitowała knieję, bo stała wśród lasu bab, babek i placków przeróżnych... A już ciast taka moc, że jedno zazdrośne o drugie, by je podziwiać w nieskończoność... Pisanki olśniewały motywami barwnymi czyi Włoch, który pisze, że to nie bajki, iż kury... takie tutaj jaja znoszą... Opisuje także sceny z różnymi ludzmi (Piłat, Mahomet, Żyd, Tatarzym) obok obrazów miłosnych i polowań, sadzawki z miodu, wina, baranki i owieczki z masła, a z brylantami w oczach... Pochwalił Nuncjusza na cześć miodu (le miele) i miodku (idromele) są niczem rymy Jana z Czarnolasu. Również sławi Nuncjusz gardzienie polskie, które prawia tyle krotkochwili uciesznych, gdy je zwilży miod, a miodek snadnie rozweli, że Monsignore Ruggieri zbrała się miodem (affratellarsi con miele) ze szlachta i nazywa ją: „najpoczciwsi ludzmi, którzy znają bezgraniczną dobroć i gościnność, o jakiej trudno pisać, bo jest w tym kraju, mo że jedynym zwyczajem z tych rzadkich, a tak nieodstępnych od charakteru gościnnych Polaków“ ... Każdy uważa, jak Grek starożytny, że wraz z gościem wchodzi do domu dobry Bóg, a już nie opuści tegoż, nie doznawszy pod każdym względem przyjęcia szerodego i szczerego... Zaś w dniu świąt Wielkanocnych ów stół, „święcone“ zwany, dzieli dary między wszystkich którzy w domu się znajdują, albo do niego wejda! Podziwiał Ruggieri także ryccioskę polską, ale o tej naprawdę pięknie pisał dopiero de Rossittis, włoski widz glori oręza polskiego pod Wiedniem, oraz poeta, Vincenzo da Filicaia Fiorentino, opiewający Sobieskiego i rok 1863. w Kawranie na cześć króla i oręza polskiego...

W NIEMCZECH WPROWADZONO UBEZPIECZENIE OD DESZCZU. W Berlinie zaprowadziło jedno z Towarzystw ubezpieczeniowych nowy rodzaj ubezpieczenia od — deszczu. Każdy urzędnik, pracownik handlowy, przemysłowiec itd., używający ograniczonego urlopu letniego, może ubezpieczyć się przeciwko zmarnowaniu tych chwil odpoczynku wskutek deszczu. Gdy będzie narażony wskutek deszczu na siedzenie w domu, otrzyma od Towarzystwa umówioną premję. Również przedsiębiorca, urządzający widowiska, lub zabawy pod gołym niebem, może zabezpieczyć się przed stratami, spowodowanymi deszczem.

MEDAL ZŁOTY MEDAL BRĄZOWY

Zakłady Radiotechniczne „NATAWIS“

w Warszawie, Łodzi i Krakowie.

Oddział w Krakowie
ul. Starowińska 17. Tel. 4590.

Wyroby własne:
aparaty odbiorcze zwykłe i luksusowe, aparaty nadawcze amatorskie, eliminatory stacji miejscowej, cewki, kondensatory, słuchawki i t. p.

Wielki wybór
detektorów, słuchawek, głośników, lamp katodowych, kondensatorów, akumulatorów, baterii anodowych, materiału izolacyjnego, drutu, i t. p.

Fachowa porada. Ceny przystępne. Dogodne warunki.
Instalacja w Krakowie i na prowincji terminowa.
Wielki wybór prasy radiowej.
Cenniki i oferty bezpłatnie. 431

ARKADJUSZ AWERCZENKO.

Madame Lenina.

Zył kiedyś w Rzymie imperator Kaligula, z usposobienia wielki dziwak... I miał ów Kaligula klacz, którą do tego stopnia polubił, że pewnego dnia wydał rozkaz, by wybrano ją do senatu.

Rozumie się, że skoro taki człowiek jak Kaligula rozkazuje, należy słuchać.

No, i wybrali klacz na senatora. I zasiadła w senacie...

Lecz w gruncie rzeczy, co tam jedna klacz Kaliguli? Ot, maństwo niewinne. Siedziała sobie poczciwina całkiem poważnie, położywszy przednie nogi na stół i co prawda, korzyści żadnej nie przynosiła ale też i żadnych wyjątkowych kłopotów nie sprawiała.

W Rosji sowieckiej pojawiła się nowoczesna Klacz Kaliguli — madame Lenina, żona władcy.

I co tam jakaś klacz Kaliguli! wobec madame Leniny cały tabun rzymskich klaczy jest zerem...

Gazety w epicki sposób opowiadają o tem, co działała ta współczesna „klacz wpuszczona do senatu“.

Oto w czasie uroczystości pierwszego maja, około 500 dzieci pod przywództwem nowej klaczy Kaliguli, wyprowadziło się na wesoła rozrywkę do parku lotniczego. Wszystko to — prócz klaczy — obdarło, głodne, wynędzniałe.

Ponieważ wszystkie zwykłe parki i ogrody miejskie wyrąbano — rozumie się, że klacz musi swoich małych wychowanków prowadzić do parku lotniczego.

Kiedy będą rozabrane na opa! wszelkie zwykłe teatry, zaprowadzi ona wówczas swoje małe umierające wojsko do amfiteatralnej sali anatomicznego zakładu.

W parku dzieci poślizgały się, odepchnęły benzynowym zaduchem, następnie klacz ustawia w szeregi swój bosonogi oddział i zapytała:

— Chcecie wy, dzieci, słodczy?

Tylko ciche westchnienie przeniknęło po szeregach.

— No, dobrze. Jeśli więc chcecie, to padnijcie na kolanka i proście waszego Boga o słodycze.

Biedne, wymęczone dzieci opuściły się na kolana i podnosząc oczęta ku niebu, zawołały:

— Bozia! daj nam słodczy!

Klacz zarządziła pięciominutową pauzę, a potem, uśmiechnawszy się chytrze, zarząła:

— Oto widzicie, co to za Bozia, że nie spełnia waszej prośby... To oszust... A teraz padnijcie na kolana i powiedzcie: „Trzecia międzynarodówko, daj nam słodczy!“

Petersburskie dzieci, to teraz taki naród, że jeśli każesz im prosić o słodycze burą świnie gogolewskiego Iwana Nikiforowicza, — to ci i wtedy pokornie padną na kolana.

Padły więc dzieci na kolana i rozpostarły ręczki, zawołały w stronę nieba:

— Trzecia międzynarodówko! daj nam słodczy!

I, o dziwo! w tej chwili wzniósł się aeroplan, zakrzyżył nad dziećmi i zaczął obsypywać je jakimis postłodzonymi plackami. Dzieci rozbijały się, czogwały i dary po grudziestej ziemi, aby jak najwięcej ułapać drogocennych laskoci, a klacz z senatu stała tuż obok i zadowolona, radośnie rżała.

A oto jeszcze jedna piękna recepta klaczy:

Wziąć głodnego pieska i przy pomocy różgi i innych środków wytresować go w następującą sztuce; którą poniżej demonstruje się dzieciom: położywszy mu na nos kawałek mięsa, powiedzieć:

— W imię Boże, jedź!

Wytresowany psiuk, stoi jak skamieniały i patrzy się sobaczym wzrokiem.

— W imię sprawiedliwości i miłosierdzia, jedź!

Pies stoi jak z kamienia i ani mrugnie.

— W imię trzeciego internacjonalu — jedź! Kawałek mięsa momentalnie wlatuje i po sekundzie znika w zgłodniałej paszczy.

Oto jest zabawa, nie tylko dla dzieci, ale przede wszystkim dla jego klaczy...

Ciekawe, kiedy klacz po uroczystości wróciła do swej rozkosznej i wykwinnie urządzonej stajni, — czy też choć na sekundę przyszła jej w uboga, kobylą głowę taka myśl:

„My tu wysydzamy, wysniewamy imię Boga i rzucaamy je w błoto. A On nas nie karze — więc widocznie, Jego niema...“ I jeśli tak pomyślała, to napewno w tej chwili nic nieoczekiwanego nie stało się, grom nie zagrzmiał, błyskawica nie przeszła powietrza i piorun nie roztrząsał klaczy.

Alę gdzieś tam, z niedostępnych wysokości, wyrósł niewidzialny, ogromny bat i trzasnął wpoprzek całej Rosji...

Ziemia porozpadała się i dwadzieścia milionów głodnego narodu — tego narodu, który dopuścił u siebie do pomżenia Boga — popęzło z rodzinnych miast, niewiadomo dokąd, ściałac po drodze trupami suchy, przeklęty sa, powiedzieć:

Przełożył MAY!

Z niwy homiletycznej.

XX. Staich — Obuchowicz: NAUKI MAJOWE O KROLOWEJ KORONY POLSKIEJ. Z książki „Królestwo Marji“ przez Ks. Władysława Staicha wybrał i skrócił Ks. Bronisław Obuchowicz, prałat i proboszcz katedry kieleckiej, Kraków 1927. Skład główny w Księgarni Krakowskiej, Kraków, ul. św. Tomasza 35. W 8-ce mniejszej str. VIII. Cena egz. broszurowanego zł. 4.—

„W r. 1917 ukazała się niezwykła, oryginalna praca, jakby na to obliczona, aby bramy wolnej Polski na oścież otworzyła wszechwładnemu panowaniu Marji w Polsce, a tak Polska stała się w najpełniejszym znaczeniu słowa państwem Marji“ („Przeł. Powszechny“, Kraków, 1918, IX). Była to książka p. t. „Królestwo Marji“, napisana przez ks. Wł. Staicha, a wykazująca w 32 pięknie tytułowanych rozdziałach, czym była Marja dla Polski i jak życie i dzieje nasze wszechstronnie były związane z jej służbą.“ (l.c.) — Ponieważ jednak Autor, który „zna nawskróś dzieje swego narodu, badał pilnie pragmatyczne związki historycznych wydarzeń w Polsce nagromdził w swym dziele taką obfitość odnośnych szczegółów i opinii o duchu naszych dziejów“ (jak to zauważyli „Wiadomości dla Duchowieństwa“ Poznań, 1. V. 1918) — że z pracy jego, przeznaczony na nauki majowe, powstała istna kopalnia przepięknych tematów do nauk, egzort, odczytów marjańskich itp. („Głos Narodu“ 25. IV. 1917), z tej kopalni zatem... starałem... się wybrać rzeczy najpotrzebniejsze, któreby dały się łatwo powtórzyć, jako nauki majowe. Jako wiekowy i doświadczony kapłan zauważył przytem muszę, że tego rodzaju nauki są dzisiaj bardzo na czasie. Żyjemy bowiem w czasach przemycania fałszu pod poważnym hasłem „kościola narodowego“. „Królestwo Marji“ wykazuje jasno tę prawdę, że naszym „kościółem narodowym“ zawsze był, zawsze jest i zawsze być musi Kościół katolicki. I z całą pewnością twierdząc, że gdyby w Polsce powszechnie wiedziano to, co te nauki wykazują, wtedy nie byłoby ani wspomnienia o jakimkolwiek odszczepieństwie. To też na nadchodzące „żniwo kaznodziejskie“ w miesiącu Marji Szanownym Braciom Kapłanom to moje opracowanie polecam.“

W tych słowach w „Przedmowie“ czcigodny wydawca „Królestwa Marji“ Ks. Staicha z r. 1917, ks. prałat Obuchowicz streścił nie tylko część dotychczasowych losów tej niepospolitej książki, lecz zawarł w nich także trafną i nader zasłużoną ocenę jej wartości, tak, że trudno jest dodać cośkolwiek, co by już przez niego nie było powiedziane. Niemniej warto wspomnieć, że na książce Ks. Staicha poznano się lepiej w b. Kongresówce, aniżeli np. w Malopolsce, czego dowodem jest fakt, że właśnie w Kielcach obdarzono ją — podobno pod szczególnym wpływem J. E. Ks. Biskupa kieleckiego — takim zainteresowaniem, że się aż zdecydowano wydać ją ponownie w nieco odmiennej i — żeby to odrzuć powiedzieć — ulepszonej postaci. Skutkiem tego treści książki znacznie zyskała na tak pożądaną zwartości, która sprawia, że może ona skutecznie służyć celowi, dla którego była pomyślana bezpośrednio, tj. do czytania od ołtarza w czasie nabożeństwa majowego, tudzież jako podstawa materialna do nauk marjańskich, egzort itp.

Do tych celów czyni ją nader przydatną także wyborna forma językowa, która sprawia, że „Nauki Majowe“ czyta się z prawdziwą przyjemnością dzięki nadzwyczaj jasnemu, potocznemu i jędrnemu wysłowieniu, zarówno pod względem stylu jak i składni wyborem, z widocznym odzieniem szczególniejszego naśladowania klasycznych wzorów polskiej wymowy.

Co się zaś tyczy treści — żeby jeszcze to niej wrócić — to jest ona nad podziw bogata i urozmaicona. Czego to bowiem „Nauki Majowe“ nie poruszają! Znajdziesz tam przecież od wytłumaczenia początków znanego chyba w całej Polsce obrazu Matki Bożej na ścianie kamiennej Wentzla w Rynku krakowskim i w Bramie Florjańskiej chyba wszystko, co miało lub ma związek z czią u nas dla Matki Boskiej; więc nie tylko Jasną Górę, Ostrą Bramę i Pannę Łaskawą we lwowskiej katedrze, lecz także wytłumaczenie herbu miasta Lwowa, jako z kultem marjańskim złączonego, tudzież dzieje Ormian w Polsce i historję oswojenia się z Polską niemieckich przybyszów na gruncie czci Matki Najświętszej i ciekawe rzuty oka na szkolnictwo w Polsce i na domowe wychowanie, na pieśniarstwo i zakony polskie i... ale kto by te wszystkie materje wyliczył?

Podziwu zaiste godna jest wynalazczość, z jaką Autor potrafił dla każdej nauki sformułować nader ciekawy, zawsze oryginalny i uderzający swoją trafnością napis, tudzież szczegółową rękę, którą umiał do zajmujących wstępów — bardzo często czerpanych z Pisma św. Starego Zakonu — nawiązać temat nawskróś polski. To wszystko sprawia, że „Nauki Majowe“ czyta się z niesłabnącem nigdy zaję-

Polacy na Spiszu i Orawie.

Odczyt pod tym tytułem wypowiedział w ub. niedzielę Ks. F. Machay w sali Muzeum Przemysłowego. Prelegent z właściwą sobie prostotą i szczerością okraszona humorem opowiadał barwnie dzieje swego „nawrócenia się“ do polskości oraz ruchu przebudzenia narodowego polskiego w tych uroczysch podgórskich dziedzinach; rzeczy te zresztą powinny być znane ogółowi z jego przed kilku laty wydanej książki pt. „Moja droga do Polski“, która wesoła i poważna zarazem powinna być umiłowana „lekturą prywatną“ młodzieży. Przeszedłszy do scharakteryzowania stosunków obecnych, stwierdził prelegent, że pierwsze czasy po przyłączeniu do Polski były nad wyraz smutne dla tych kalkumastu działaczy, którzy na Spiszu i Orawie uprawiali poczucie narodowe polskie: Polsce dostało się 22 wsi, które przez nowy kordon odcięte zostały od swoich dotychczasowych centrów handlowych, administracyjnych, sądowych. Każda sprawa spadkowa, hipoteczna itp. wymagała przepustek, z którymi Czei robili umyślnie trudności. Dodajmy spałek marki polskiej, i nadającą się do niekorzystnego dla nas porównania wartości czeskiej korony tuż za kordomem, dodajmy nieuczciwość ludzką a która korzystając z zaufania dobrodusznego działaczy miejscowych, spłynęła z Polski na Orawę; skarży się Ks. Machay, że był czas, kiedy on przechodził Gulgotę... Obecnie nastroj ludności zmienia się na lepsze, stabilizacja złotego, pewne zarobki od leśników nadwątlają się z biegiem czasu stosunki z dawnymi ośrodkami życia prawnego, wreszcie przyzwyczajenie robią swoje, przyczynia się do tego i połączenie kościelne Spisza i Orawy z archidiecezją krakowską, tak że powoli księża Słowacy ustępują czy to z powodu wieku czy to własnowolnie. Kościół nabiera charakteru czysto polskiego. Niestety są tu jeszcze i wypadki bardzo przykre, wobec których władza kościelna jest bezsilna, mając do czynienia z ludźmi urodzonymi na miejscu, obywatelami polskimi... Szkoła również postawiona została bardzo dobrze, pracuje dzielnie na terenie oświaty pozaszkolnej.

Powstają biblioteki, orkiestry. Na Orawie założona została szkoła tkacka (tkactwo było do niedawna rzemiosłem bardzo tam rozpowszechnionem) Mimo to Orawiaczy i Spiszanie nie są bez pewnego poczucia osamotnienia; po śmierci śp. Dr. Bednarskiego zwinięte zostało starostwo spisko-orawskie; a wszakże i komplikacja ustawodawstwa węgierskiego odmiennego niż austriackie, wymaga dla należytego administrowania referentów mających na oku specjalnie ten obszar, na którym ustawa dawna owo jeszcze działa. A wreszcie dziedzinie to pozbawione należytej komunikacji z Polską nie mogą rozwijać się ekonomicznie należycie. Świetne drogi węgierskie idą nie do polskich miast... Osobistości, które wobec rządu reprezentują niby wraz z całym obszarem tatrzańskim i Spisz i Orawę, z tamtejszymi ludźmi nie porozumiewają się jakby należało. Nadzieją, że czynniki miarodajne w Polsce zajmą się serdecznie tą dziedziną, zakończą się ten odczyt, który niestety nie zgromadził tylu słuchaczy, ilu spodziewać by się można było po temacie i osobie szan. Prelegenta. Po odczycie p. Dyr. Pachoniski imieniem Tow. Kresów połud. zach. dziękował prelegentowi i publiczności; z kolei należy się podziękowanie T. K. P. Z. za cykl wykładów nie dający zaspnąć naszej czujności i w tym kierunku.

Tem, co należy przede wszystkim podnieść jako pożądaną dla rozwoju tej dziedziny obfitującą nie tylko w piękne widoki, ale i w piękne, teżyzny i zdrowia niezmanierowane typy ludzkie, to przede wszystkim komunikacja kolejowa. Specjalnie jeśli idzie o Orawę, to lokalita, która by poszła od Chabówki przez Snytkowice, mogła by Polsce przysporzyć cały szereg letników na południowym stoku Babiej góry a ludności tamtejszej dać zadowolenie, że związała swe losy z nami.

(K.)

ciem jako lekturę naprawdę zajmującą i ciekawą. Wyobrażam sobie, z jakim zainteresowaniem nauki te będą chciwem nchem pochłaniać słuchacze, jeżeli treść i forma nabierze życia dzięki ciepłemu słowu kaznodzieji, a nie mógłym wierzyć, żeby się kaznodzieja miał nie zagrzać do tak wdzięcznego tematu.

Z wielką też przyjemnością podnieść mi trzeba duży umiar, z jakim Autor do wywodów swoich „historycznych“ nawiązuje moralne zastosowania, zawsze aktualne i wnikliwe, nigdy jednak nie wpadające w znany ton czysto moralizatorski.

Wkońcu wypada mi wyrazić życzenie, żeby „Nauki Majowe“ XX. Staicha — Obuchowicza przyczyniły się na swój sposób do praktycznego i dzisiaj tak rodmuchanego „zagadnienia“ o stosunku nacjonalizmu do religii, szczególnie naszej świętej katolickiej.

Ks. Dr. Jan Korzonkiewicz.